

Т а б л и ц я 2

Діаметр конфузора D_1 , мм	Діаметр гирла D_r , мм	Діаметр дифузора D_2 , мм	Діаметр трубопровода D_3 , мм	Ефективність вловлення пилу, %
10	6	15	4	94,8
10	8	12	5	95,1
10	4	12	2	95,7
10	8	19	4	95,4
10	4	10	4	94,5
10	4	15	3	94,1
10	4	20	2	93,8

Порівняння результатів досліджень в однакових умовах запропонованого пиловловлювача продуктивністю 1000 м³/г і найпоширенішого апарата для вловлення пилу, що виділяється при роботі теплових електростанцій, – циклона ЦН-11 такої ж продуктивності показали, що ефективність очищення повітря рекомендованого нами пиловловлювача вища на 2 – 3%. Разом з тим, наша конструкція виключає наявність другого ступеня доочищення і вентилятора ВВД-3, що забезпечує економію металу й електроенергії.

1. Батлук В.А., Азарський К.І. Математичне забезпечення вибору оптимального обладнання для очистки повітря від пилу за допомогою комп'ютерної техніки // Укр. журн. мед. техніки і технології. К., 2000. №2. С. 92 – 94. 2. Батлук В.А. Математические модели процессов разделения гетерогенных систем при пылеочистке // Міжнар. наук. практ. конф. „Нові машини для виробництва будівельних матеріалів і конструкцій, сучасні будівельні технології”. Полтава. 2000. С. 87 – 91. 3. Единая методика сравнительных испытаний пылеуловителей / Під ред. Г.М. Гордона, Г.М. Зайцева, П.А. Коусова. 1967. С. 45.

УДК 621.928.9

В. А. Батлук., В. С. Джигирей, Ю. Р. Дадак

ВИЗНАЧЕННЯ ГІДРАВЛІЧНОГО ОПОРУ ПИЛОВЛОВЛЮВАЧА З ЖАЛЮЗІЙНИМ ВІДОКРЕМЛЮВАЧЕМ

Описана методика визначення гідравлічного опору пиловловлювача з жалюзійним відокремлювачем. Проаналізовано експериментальним шляхом залежність коефіцієнта гідравлічного опору від форми та висоти положення дашка над патрубком виходу очищеного повітря пиловловлювача.

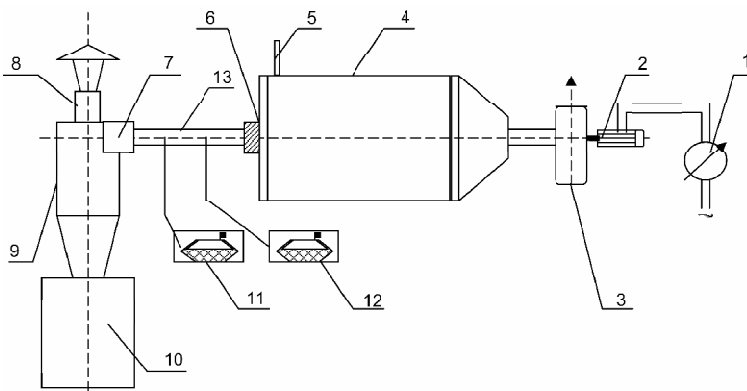
Method of hydraulic resistance coefficient of dust-collector with a jalousie separator have been described. Dependence of hydraulic coefficient resistance have been analyzed by an experimental way depending a form and height of roof position above the union coupling of cleared air outlet of dust-collector.

Серед пристроїв для очищення аспіраційного повітря в процесах, характерних для деревообробної галузі, широко застосовуються пиловловлювальні апарати – циклони, різноманітні за конструктивним вирішенням і рядом інших параметрів. Поряд з позитивними характеристиками зазначені апарати мають ряд недоліків, одним з яких є значний гідравлічний опір, що призводить до значних витрат електроенергії на процеси, пов'язані з пилоочищенням. Встановлено [3], що на деревообробних підприємствах витрати на аспірацію складають близько 50% загальних енерговитрат.

Практично з початку введення в експлуатацію пиловловлювальних апаратів, які працюють за принципом сепарації пилових частинок у криволінійному потоці, фахівцями вивчалися питання оптимізації конструкцій пиловловлювачів [2, 3] з метою, зокрема, зниження гідравлічного опору апарата. Однак у зв'язку зі значним спектром проблем у цій сфері деякі моменти залишилися поза увагою дослідників.

Метою нашої роботи було експериментальне дослідження впливу форми та висоти розміщення дашка над вихлопним патрубком пиловловлювача з жалюзійним відокремлювачем на гідравлічний опір апарата й формулювання практичних рекомендацій щодо оптимізації цих параметрів.

Усі дослідження проводили на експериментальному стенді (рис. 1).

Рис. 1. Схема експериментального стенда для аеродинамічних досліджень пиловловлювача:

- 1, 2 – автотрансформатор з випрямлячем змінного струму;
 3 – відцентровий вентилятор; 4 – камера статичного тиску; 5 – спиртовий термометр; 6 – витратомірний колектор; 7 – вхідний патрубок пиловловлювача; 8 – вихлопний патрубок пиловловлювача; 9 – циліндрична частина пиловловлювача; 10 – бункер; 11, 12 – спиртові мікроманометри типу ММН – 240; 13 – повітропровід

Повний і статичний тиски виміряли за допомогою пневмометричної трубки Піто-Прандтля й давачів статичного тиску, вмонтованих у стінку повітропроводу по перерізу I-I (див. рис. 1), що дає змогу порівнювати результати та встановити похибку вимірювань. Швидкість у вхідному патрубку пиловловлювача визначали на основі витрат повітряного потоку, встановлених витратомірним колектором. За допомогою мікроманометра та пневмометричної трубки вимірювали статичний, динамічний та повний тиск. Коефіцієнт гідравлічного опору апарата α_{ex} визначали як відношення витрат повного тиску в ньому до динамічного опору повітряного потоку у вхідному отворі за формулою

$$\alpha_{ex} = \frac{DP_{повн}}{P_{d.ex}} = \frac{DP_{повн}}{\rho \times \frac{u_{ex}^2}{2}},$$

де $DP_{повн}$ – втрати повного тиску в апараті, Па; $P_{d.ex}$ – динамічний тиск у вхідному патрубку апарата, Па; α_{ex} – середня за витратою швидкість повітряного потоку у вхідному патрубку апарата, м/с; ρ – густина повітряного потоку, кг/м³.

Тиск у конкретній точці повітряного потоку заміряли за допомогою пневмометричної трубки і різницевого (диференційного) мікроманометра, а його величину визначали за формулою

$$P_i = 9,81 \times K \times (l - l_0) \times k,$$

де K – постійна різницевого мікроманометра, кг/(м²·мм); l – відлік по вимірювальній трубці стовпа рідини (спирту) в мірній трубці, мм; l_0 – нульовий відлік стовпа рідини в мірній трубці, мм; k – поправковий коефіцієнт на зміну густини спирту в мікроманометрі ($k=1$).

Густину повітря визначали так:

$$\rho = \rho_0 \frac{P_{атм} \times T_0}{P_0 \times T_{атм}},$$

де ρ_0 – густина повітря при стандартних умовах (ст.у.) ($\rho_0 = 1,2$ кг/м³); $P_{атм}$ – атмосферний тиск, Па; P_0 – тиск при ст.у. (101325 Па); T_0 – температура при ст.у. (293 К); $T_{атм}$ – температура в приміщенні.

Витрату повітряного потоку через пиловловлювач встановлювали за допомогою витратомірного колектора діаметром 0,05 м, тарованого об'ємним методом на дзвоновій газгольдерній установці за формулою

$$L_{кол} = a_{кол} \times F_{кол} \times \sqrt{\frac{2 \times DP_{кол}}{\rho}},$$

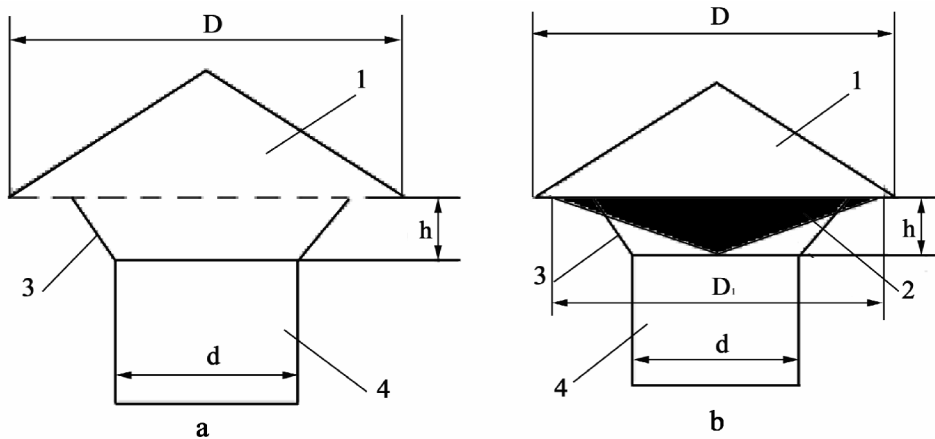
де $\alpha_{кол}$ – коефіцієнт витрати колектора ($\alpha_{кол} = 0,985$); $F_{кол}$ – площа колектора, м²; ρ – густина повітря, кг/м³; $DP_{кол}$ – різниця статичних тисків у тисковій камері і колекторі, Па.

Швидкість повітря на вході в пиловловлювач визначали таким чином:

$$u_{\text{вх}} = \frac{L_{\text{кол}}}{F_{\text{вх.цикл}}},$$

де $F_{\text{вх.цикл}}$ – площа вхідного патрубку апарата, м².

Досліджували модель пиловловлювача з різними видами зонтів (рис. 2).

**Рис. 2. Види захисних зонтів: а – без дна; б – з конічною вставкою;
1 – зонт; 2 – конічна вставка; 3 – опорні ніжки;
4 – вихлопний патрубок пиловловлювача**

Ставила собі за мету визначити вплив висоти розміщення і форми захисного зонта пиловловлювача на коефіцієнт гідравлічного опору апарата. Застосовували два види захисних зонтів. Розмірні параметри D основи зонта та висота зонта H в ході експерименту були незмінними. Змінювалися висота h ($\bar{h} = h/d$) встановлення зонта відносно зрізу вихлопного патрубку

пиловловлювача та ширина D_1 ($\bar{D}_1 = D/D_1$) основи конічної вставки. У варіанті виконання зонтів з конічною вставкою (рис. 2, б) досліджували вставку двох розмірів. Зонт використовували класичної конструкції – без дна (рис. 2, а).

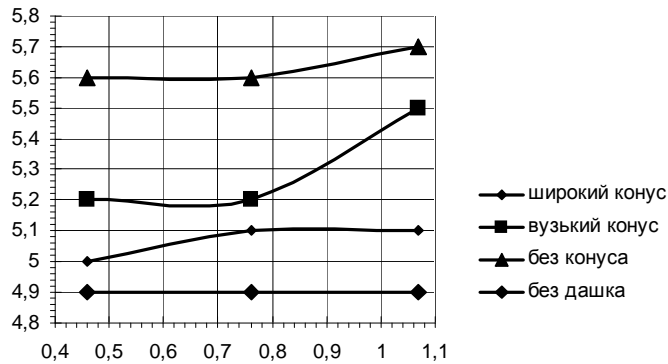
Результати експерименту подано графічно на рис. 3.

З вищеподаного можна зробити наступні висновки:

1. На гідравлічний опір досліджуваного пиловловлювача впливає як висота розміщення, так і форма захисного зонта.

2. Зі збільшенням висоти розміщення зонта над зрізом вихлопного патрубку, у межах висот, досліджених у ході експерименту, коефіцієнт гідравлічного опору зростає.

3. Доповнення захисного зонта конічною вставкою дозволяє знизити коефіцієнт гідравлічного опору апарата.

Рис. 3. Залежність коефіцієнта гідравлічного опору пиловловлювача від виду зонту та відносної відстані ($\bar{h} = h/d$) його розміщення щодо зрізу вихлопного патрубку

4. Оптимальною є конічна вставка, вершина якої розміщена в площині зрізу вихлопного патрубку, а ширина основи D_1 конічної вставки

співвідноситься з шириною основи зонту D як $\frac{D}{D_1} = 1,1$.

Це пояснюється наявністю нульової зони тиску в центральній частині вихлопного патрубку пиловловлювача, зумовленою присутністю жалюзійного відокремлювача, й спіральним характером руху повітряного потоку на виході з апарата. Розміщена близько до зрізу вихлопного патрубку конічна вставка омивається спіральним потоком і працює як розсікач. Зі збільшенням висоти характер потоку змінюється й конічна вставка починає створювати додатковий опір.

1. Батлук В. А., Батлук В. К., Джигирей В. С., Дадак Ю. Р. Пересувний пиловловлювач: деклараційний пат. на винахід № 71275А від 16.12. 2003. В01D45/00; опубл. 15.11.2004. Бюл. № 11. 2. Власов А. Ф. Удаление пыли и стружки от режущих инструментов. М., 1982. 3. Пирумов А. И. Обеспыливание воздуха. М., 1981.